

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zneužití práva na informace jako důvod pro odmítnutí žádosti podle informačního zákona

Je vaše organizace povinným subjektem podle zákona č. [106/1999](#) Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“) a trápí vás žádosti o informace, jejichž cílem není pouze realizace práva na informace, ale primárně další pohnutky jako jsou například snaha o šikanu povinného subjektu či zcela převažující soukromý zájem žadatele? Předmětem tohoto článku je možný způsob obrany proti takovému zneužívání práva na informace.

Povinné subjekty, které musí podle informačního zákona poskytovat fyzickým i právnickým osobám na žádost informace, jsou obecně především státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a další veřejné instituce. Mezi takové subjekty lze zařadit mimo jiné veřejné školy, nemocnice a veřejné zdravotní a sociální ústavy, městské části nebo městské obvody statutárních měst, příspěvkové organizace zřizované takovými městskými částmi, ale také obchodní společnosti „vlastněné“ státem či územním samosprávným celkem nebo jím ovládané (za povinný subjekt byl Nejvyšším správním soudem označen například fotbalový klub ve formě akciové společnosti, jejímž jediným akcionářem je obec [viz rozsudek NSS č. j. 8 As 57/2006-67 ze dne 29. 5. 2008]). Vzhledem k takto široké působnosti informačního zákona může institut zákazu zneužití práva na informace využít velké množství subjektů.

Informační zákon vymezuje v ustanovení § 11a odst. 1 dvě skutkové podstaty zneužití práva na informace, které může povinný subjekt využít pro rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí požadované informace. První z nich je tzv. nátlaková žádost, jejímž cílem je působit nátlak na fyzickou osobu, jíž se požadované informace týkají. Může jít například o situace, kdy žadatel poskytnuté informace využívá k hanlivým, urážlivým či zesměšňujícím atakům vůči fyzickým osobám působícím u povinné osoby nebo se detailně dotazuje na informace k osobním či platovým podmínkám konkrétního zaměstnance povinné osoby. Výjimkou z možnosti odmítnout žádost z tohoto důvodu jsou pouze osobní údaje veřejně činné osoby, funkcionáře nebo zaměstnance veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné nebo úřední činnosti nebo o jeho funkčním nebo pracovním zařazení (jako přípustné si tak lze představit například dotazy na vzdělání nebo náplň práce takových zaměstnanců).

Druhou skutkovou podstatu zneužití práva na informace představuje nepřiměřená zátěž povinného subjektu způsobená žádostí o informaci. Pojem „nepřiměřená zátěž“ přitom není zákonem nijak definován a tuto skutkovou podstatu je možné využít pro různorodé situace, a to na základě individuálního posouzení konkrétního případu. Pro lepší představu o použitelnosti této skutkové podstaty proto níže uvádíme popis některých nejčastějších argumentů povinných subjektů odmítajících žádosti z důvodu zneužití práva na informace, s nimiž jsme se v praxi setkali.

Jedním z argumentů povinných subjektů je opakované podávání žádostí stejným žadatelem obsahujících velké množství požadovaných informací. Takovýto postup žadatele bez dalšího není projevem zneužití práva na informace (viz § 11a odst. 2 informačního zákona). Informační zákon s tímto počítá a povinné osobě umožňuje jednak prodloužit lhůtu pro vyřízení žádost a jednak požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání. O zneužití práva na informace se bude jednat až tehdy, když k četnosti žádostí či požadovaných informací přistoupí další faktor nepochybně indikující zneužití tohoto práva. Typickým příkladem je situace, kdy žadatel nerespektuje předchozí

rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informaci a pokouší se typově shodnou informaci získat opětovně nebo opakovaně nezaplatí zjevně oprávněné náklady na pořízení informací. Zneužitím práv jsou rovněž zcela zjevně nesmyslné či bizarní otázky typu, který zaměstnanec jezdí do práce červeným autem, či jak bylo zabráněno neoprávněným manipulacím s dárkovými balíčky připravenými na Mikulášskou akci povinného subjektu [viz rozsudek KSHK č. j. 52 A 76/2014-97 ze dne 13. 2. 2015].

Dalším častým důvodem odmítnutí žádosti o informace bývá posouzení, že na poskytnutí požadované informace není dán veřejný zájem. Účelem poskytování informací na základě informačního zákona je totiž primárně kontrola veřejné správy, zejména pak kontrola vynakládání veřejných prostředků a hospodaření s veřejným majetkem [viz rozsudek NSS č. j. 1 As 17/2008-67 ze dne 7. 5. 2008]. Pokud žadatel sleduje jiný cíl, může jít o indikaci, že se jedná o zneužití práva na informace. Dovozuje-li povinný subjekt, že cílem podání žádosti jsou pouze soukromé zájmy žadatele, musí přesvědčivě zdůvodnit okolnosti, z nichž takový závěr vyplývá. Povinný subjekt může vycházet zejména ze samotné žádosti o informace, z níž je v některých případech účel žádosti poznatelný. Například může jít o tvrzení žadatele, že požadovaný dokument (informace) obsahuje skutečnosti, které jsou nezbytné pro ochranu jeho vlastních zájmů.

Pokud povinný subjekt vyhodnotí žádost jako „zneužití práva na informaci“ neznámá to, že může vyřídit žádost neformální cestou či ji zcela ignorovat. I v takovém případě je nezbytné řídit se procesními postupy dle informačního zákona a do 7 dnů od přijetí žádosti vydat písemné rozhodnutí o odmítnutí žádosti s odůvodněním, že se jedná o zneužití práva na informace, a vysvětlením, z čeho je dovozováno, že žadatel právo zneužívá. Po této prekluzivní lhůtě právo povinného subjektu odmítnout žádost z tohoto důvodu zaniká.

Institut zákazu zneužití práva na informace je pro povinné subjekty nástrojem, jak se bránit proti žádostem, které povinné subjekty zatěžují a brání jim tak vykonávat činnosti, k nimž byly primárně zřízeny. Ačkoliv mohou být výše popsané praktické příklady určitým vodítkem pro povinné subjekty k určení, zda obdržená žádost má povahu zneužití práva na informace, nelze předem paušálně uzavřít, kdy se o zneužití práva bude jednat a kdy nikoliv. Vždy tak bude záležet na správném vyhodnocení okolností konkrétního případu.

Mgr. David Urbanec

Mgr. Bc. Ondřej Kvašňovský

DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář

Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz

Další články:

- [Ban, omezení zpeněžení či zablokování účtu? Jaká máte práva vůči platformě? Ochrana streamerů a dalších tvůrců ve světle DSA](#)
- [Povaha sjezdů](#)
- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek](#)
- [Rozhodnutí Nejvyššího soudu ke změně klíče pro stanovení příspěvků na správu domu a pozemku, k samotnému stanovení příspěvků a k rozúčtování nákladů na služby](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Dvacet let vlastní cestou. Arthur Braun o svobodě, číslech a lidském elementu advokacie](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)